

Referat fra møte i arbeidsgruppa i Haugaland vannområde

Møte: 30. mars 2023, Tysvær rådhus

Til stede:		
Tysvær kommune	Marlin Øvregård Løvås	X
Haugesund kommune	Lene Røkke Mathisen	X
Karmøy kommune	Peder Christiansen	X
Vindafjord kommune	Wilhelm Fjetland Trodahl (for Signe Theilmann Jensen)	X
Bokn kommune	Geir Øvernes	X
Statsforvalteren, miljøvernavdelingen	Ørjan Simonsen	X
Statsforvalteren, landbruksavdelingen	Monica Dahlmo	X
Haugaland vannområdeutvalg	Ole Johan Vierdal	Meldt forfall
Haugaland vannområdeutvalg	Lin Veronica Jakobsen	Meldt forfall
Prosjektleder «Frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet	Anders Eidhammer	X
Koordinator Haugaland vannområde	Sven-Kato Ege	X

Sak 1 Godkjenning av referat fra forrige møte i arbeidsgruppa

Vedtak sak 1:

Arbeidsgruppa i Haugaland vannområde godkjenner referatet fra møtet i arbeidsgruppa (17.11.22).

Sak 2 Presentasjon av rapport fra felles overvåking av vannforekomster i Haugaland vannområde 2022

Presentasjon av fjorårets felles overvåking av vannforekomster i Haugaland vannområde utgikk da konsulent var syk. Det ble bestemt å avholde presentasjonen over Teams ved en senere anledning. Koordinator oppretter et Teams-møte for interessenter (representanter i vannområdet, andre kommuneansatte og grunneiere). Arbeidsgrupperepresentantene er ansvarlige for å videresende lenke til Teams-møte som koordinator sender ut. En ser for seg å avholde presentasjonen i april/mai.

Sak 3 Representantene orienterer

Tysvær kommune:

- Etter at man fikk ansatt vikar til å følge opp avvik fra HIM på slamtømming, har avviksmengden blitt betydelig mindre. I tillegg har man hatt fokus på å sende pålegg om tilknytning til kommunalt avløpsnett hvor det er aktuelt.
- Ramsvika ved Yrkesfjorden er regulert til næringsformål, og oppdrettsselskap har hatt et ønske om å etablere et landbasert oppdrettsanlegg. Statsforvalter mente man burde ha en bestemmelse om at miljøtilstanden i Yrkesfjorden ikke skulle forringes. Saken har vært oppe i teknisk utvalg og i kommunestyret, og en vedtok enstemmig å ikke tillate oppdrett som følge av flere brukerinteresser.
- Kommuneplanens samfunnsdel skal rulleres, og det er fokus på grønn utvikling. Som en del av dette skal vannforskriftsarbeidet inkluderes i planen.
- Tysvær Jeger- og Fiskerforening har søkt om midler til tiltak for å bekjempe pukkellaks i kommunen, og skal, sammen med Vindafjord Jakt- og Fiskelag, ha møte med kommunen.

Haugesund kommune:

- Miljø har hatt et saksfremlegg i Plan- og miljøutvalget i Haugesund om et interkommunalt hummerfredningsområde. Man har fått et vedtak i PMU som gir miljøvernrådgiverne mandat til å utarbeide en plan for et slikt fredningsområde.
- Haugesund rideklubb har ønsket å oppføre en ny ridehall på sitt område. Som en del av reguleringsplanen, foreligger det et gammelt rekkefølgekrav om tilbakeføring av areal til våtmark. Prosjektet har blitt noe forsinket, men er nå i full gang. Restaureringsprosjektet har fått midler fra en rekke støtteordninger, i tillegg til at kommunen selv går inn med midler.

Det ble nevnt at en del tidligere deponert hestemøkk skal kjøres bort fra området i forbindelse med restaureringen. Håndtering av hestemøkk har tidligere ikke vært et fokusområde i kommunene, men Stavanger kommune gjennomfører nå tilsyn ved hestesportsentre for å se på hvordan håndteringen i dag skjer.

Karmøy kommune:

- I likhet med Haugesund ønsker man å få på plass et interkommunalt hummerfredningsområde i Karmsundet, som også kan inkludere Bokn.
- Fagområde natur (naturforvalter og vannområdekoordinator) i prosjektet «Frisk Langåkerå» har gjennomført første grunneierbefaring for å kunne utføre habitatforbedrende tiltak i Langåkeråna.
- Det skal utarbeides en temaplan for overvannshåndtering, som skal identifisere områder som vil være/er utsatt for flom. Naturforvalter og vannområdekoordinator er involvert i det planlagte arbeidet.
- Det jobbes med å ferdigstille kommunedelplan for naturmangfold.

Vindafjord kommune:

- Man er nå inne i en prosess med å velge ut ett eller flere nedbørfelt for felles tiltaksinnsats fra natur, avløp og jordbruk, etter samme modell som prosjekt «Frisk Langåkerå» i Karmøy kommune.

Fellesprosjektet i Karmøy, og det man ønsker å etablere i Vindafjord og i de andre kommunene, har mange likheter med prosjektet rundt Hålandsvatnet (på grensa mellom Stavanger og Randaberg). Monica Dahlmo ønsket å høre hvordan jordbruk følger opp/ er tenkt å følge opp sine forpliktelser i prosjektene. Det ble nevnt at man gjennomfører uformelle miljøbesøk. På disse besøkene kartlegger man potensielle kilder til avrenning, og sprer informasjon om frivillige miljøtiltak. Dette ble i sin tid også gjort i Aksjon Vatsvassdraget. Dahlmo påpekte at det er viktig å avklare i forkant av slike besøk om formålet er tilsyn etter gjødselvereforskriften eller er motivasjonsbesøk for å øke oppslutningen rundt frivillige miljøtiltak. Ved å gå tilsyn etter gjødselvereforskriften utløser dette blant annet krav gitt i forvaltningsloven. Dette kan være krav om varsling, hvordan tilsynet skal skje, og hvilke konsekvenser tilsynet kan ha for den enkelte gårdbruker. Om man velger å gjennomføre et miljøbesøk, som da ikke er et tilsyn, kan det ikke gis krav om pålegg i etterkant. Oppfølging av eventuelle avvik vil da være frivillig.

Siden flere av kommunene vurderer tilsvarende prosjekter, og man har et tilsvarende prosjekt rundt Hålandsvatnet, kan et webinar/fysisk samling om tilsyn etter gjødselvereforskriften være interessant. Dette kan muligens sees i sammenheng med tilsyn av private avløpsanlegg. Det er naturlig at Statsforvalter følger opp dette.

Bokn kommune:

- Man har allerede en samarbeidsavtale med Karmøy kommune som gjelder blant annet landbruk, natur og tilsyn av avløpsanlegg. I den forbindelse har kommunen nylig hatt et møte med Karmøy om oppfølging av vannforskriftsarbeidet.
- Kvednabekken ble habitatkartlagt i fjor, og man ønsker å se nærmere på mulige tiltak.
- En ønsker å invitere vannområdekoordinator og prosjektleder i «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet på besøk til kommunen, for blant annet å gi politikerne en innføring i vannforvaltningsarbeidet som skjer på Haugalandet.

Statsforvalteren (landbruk):

- Rulleringa av Regionalt miljøprogram er avsluttet, og man har fått en ny forskrift. Man vil fortsatt få tilskudd til miljøvennlig gjødselspredning, men det er innført en maksgrænse på seks tonn gjødsel per spredning (inkluderer også vann). De høye satsene på ugjødsla kantsone i eng og andre vannmiljøtiltak videreføres.

- Landbruk hos Statsforvalteren er en aktiv part i prosjektet omkring Hålandsvatnet.
- Stavanger kommune arbeider med bestemmelser knyttet til bredde på kantvegetasjonsbelte langs vassdrag.

Statsforvalteren (miljø):

- Som følge av økte sink-verdier (tilsatt i fôr til fisk som dyrevelferdstiltak) nedklassifiserte Statsforvalter vannforekomsten til moderat tilstand, men Miljødirektoratet mente klassifiseringen var feil, og man måtte oppklassifisere den igjen. En mangler formelle svar på avgjørelsen fra direktoratet.
- Jæren vannområde har etablert et pilotprosjekt for planting av kantvegetasjon. Det er søkt om, og mottatt, midler til innkjøp av planter som bønder kan plante langs vassdrag. Informasjonsformidling om kantvegetasjon inngår også som en del av prosjektet. Det er aktuelt å inkludere de andre vannområdene i prosjektet, om det viser seg å være vellykket.
- Statsforvalter skal ha inn en praktikant som blant annet skal jobbe med Vann-Nett. Det er derfor mulig å få hjelp av praktikant til å legge inn kunnskap i Vann-Nett.
- Fjorårets rapport fra felles overvåking i Haugaland vannområde var positiv lesning. Flere av vannforekomstene vil kunne nå miljømålene med mindre tiltaksinnsats. Man bør se nærmere på hvilke tiltak som kan være aktuelle.
- Det pågår utfisking av gjedde i to vann i Sandnes (Stokkalandsvatnet og Bråsteinvatnet). Det er også bevilget midler til innkjøp av utstyr for utfisking av gjedde i Tjøsvollvatnet. Statsforvalter ber om at observasjoner av gjedde blir registrert i kartportalen artsobservasjoner.
- Om man ønsker å kartlegge potensielle elvemuslinglokaliteter ved hjelp av miljø-DNA, så meldes behov inn til Statsforvalter.
- Statsforvalter har blitt kontaktet av grunneier om kunstig rør som hindrer fisks vandring i Stakkestadvatnet. Videre oppfølging sammen med kommunene dette angår.

Haugaland vannområde (koordinator):

- Har deltatt på flere befaringer i kommunene.
- Deltatt på sjørretseminar i regi av Sjørretprosjektet i Rogaland.
- Hatt flere presentasjoner (Aksjon Skjoldafjorden, dialogmøte med landbruksnæringen i Vindafjord, Tysvær SV, Vest-Karmøy grunneierlag og grunneiere i Vikse-Stølevassdraget (sammen med miljøvernrådsgiver).
- Fulgt om prosjektleder i «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet.
- Haugesund kommune, på vegne av Haugaland vannområde, har ute et anbud på overvåking av miljøtilstand basert på vannplanter i Tjøsvollvatnet (Karmøy) og Landavatnet (Vindafjord), og kartlegging av eventuell vasspest i Tjøsvollvatnet og Heiavatnet (Karmøy). Midlene kommer fra Statsforvalteren, og er øremerket naturreservater.
- Det planlegges et anbud i forbindelse med felles overvåking av vannforekomster i Haugaland vannområde. Det er kun bekker og elver som skal overvåkes i år.
- Vannområdekoordinatorene og fylkeskommunen skal møtes for å diskutere innhold i presentasjoner om vannforskriftsarbeidet som skal fremføres for administrasjonen i kommunene.
- Det planlegges møter i tilsynsgruppe spredt avløp og Haugaland vannområdeutvalg.

Sak 4 Prosjektleder i «Frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet orienterer

Prosjektleder i «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet, Anders Eidhammer, gjennomgikk prosjektets årsrapport for 2022, prioritering av arbeid i 2023 og status for prosjektets finansiering.

Prosjektet har hatt hovedansvaret for planting av kantvegetasjon på Haugalandet. Det ble en diskusjon om innkjøp av planter og stedegne planter. De fleste artene som blir bestilt fra Jæren kommer i stor grad fra Danmark. Både med hensyn til transport og genetikk, oppfordret gruppa til at man, om man kan, kjøper norske planter. Man vil også sjekke om man kan samkjøre bestillinger med det nystartede kantvegetasjon-prosjektet på Jæren, slik at plantebestillingene blir så store at lokale leverandører kan produsere opp planter selv, istedenfor å importere dem fra utlandet.

Sak 5 Årsrapport for Haugaland vannområde 2022

Koordinator la frem forslag til årsrapport for 2022. Årsrapporten tar for seg organisering, aktiviteter, resultater og vurdering av arbeid gjennomført i vannområdet i nevnte periode. Det kom ingen innspill til utkast (se eget vedlegg i e-post).

Vedtak, sak 5: Arbeidsgruppa anbefaler Haugaland vannområdeutvalg å godkjenne årsrapport for Haugaland vannområde 2022.

Sak 6 Arbeidsplan for Haugaland vannområde 2023

Koordinator la frem forslag til årsplan for 2023. Arbeidsplanen tar for seg aktiviteter som er tenkt gjennomført i løpet av inneværende år. Det kom ingen innspill til utkast (se eget vedlegg i e-post).

Vedtak, sak 6: Arbeidsgruppa anbefaler Haugaland vannområdeutvalg å godkjenne arbeidsplan for Haugaland vannområde 2023.

Sak 7 Felles overvåking av vannforekomster i Haugaland vannområde i 2023 (som del av felles overvåkingsprogram 2022-2027)

Koordinator orienterte arbeidsgruppa om årets felles overvåking av vannforekomster i Haugaland vannområde. Anbudsdokumentet blir sendt ut i april/mai.

Følgende vannforekomster ønskes overvåket:

- Årvikelva (to stasjoner) - Tysvær
- Aurdalsåna - Vindafjord
- Alvseikjeåna - Vindafjord
- Blikraåna - Vindafjord

- Røyrbekken - Vindafjord
- Landabekken - Vindafjord
- Kvalaelva (to stasjoner) - Haugesund
- Utløpsbekk fra Urdadalsvatnet - Haugesund
- Dubberselva - Haugesund
- Skjoldastraumbekken - Tysvær
- Førlandsbekken - Tysvær
- Isvikbekken - Vindafjord

I tillegg etterbetales kr. 40 000,- til Sunnhordland vannområde for overvåking av to vassdrag (Oselva og Anndalsbekken) i Vindafjord kommune i 2022. En vil også sette av kr. 100 000,- til habitatkartlegging av sjøørrevassdrag i Karmøy kommune og muligens noe til den pågående vannkjemiske prøvetakingen i prosjekt «Frisk Langåkerå»

Når kontrakt mellom Haugesund kommune og valgte tilbyder er underskrevet, vil koordinator sende ut en anmodning til kommunene (representantene i arbeidsgruppa) om avtalt innbetaling i spleiselaget for overvåkingsprogrammet.

Sak 8 Regelverk og bestemmelser som hindrer forurensning i vassdrag

På forrige arbeidsgruppemøte (17.11.22) ønsket Peder Christiansen å diskutere felles reguleringsplanbestemmelser og vilkår i byggesaker som kunne være tydelige og målbare (f.eks. krav om kontinuerlige målinger for utvalgte parametere i vann som slippes ut fra bygge- og anleggsområder). Dette kunne gjerne knyttes til felles retningslinjer for ulike bestemmelser for alle kommunene på Haugalandet.

Det ble diskutert hvordan en skal kunne sette tydeligere krav i forbindelse med bygge- og anleggsaktivitet. Det ble understreket at problemstillingen sannsynligvis angår flere kommuner enn bare kommunene på Haugalandet, og at ansvaret for å følge opp dette videre bør ligge til sektormyndighet(er) som har en helhetlig oversikt av hvordan dette håndteres av fylkets kommuner setter i dag. I møtet ble det bestemt at Statsforvalter følger dette opp videre.

I samme sak på forrige arbeidsgruppemøte, ble det ytret at det er mange ulike lover/forskrifter og forvaltningsmyndigheter som regulerer aktivitet som kan ha konsekvenser for vannmiljøet, og at det kan være vanskelig å vite når de ulike regelverkene skal benyttes. Det er derfor ønskelig at man får en helhetlig forståelse av dette, slik at man vet hvem (fylkeskommune, Statsforvalter og kommune (miljø/natur, byggesaksavdeling, planavdeling, landbruksavdeling og VA-avdeling)) som er ansvarlig(e) myndighet(er), og hvilke(t) lovverk som skal anvendes ut ifra påvirkning og aktivitet.

I møtet fremkom det ikke helt konkret hvordan representantene så for seg at en på best mulig måte kan fremstille ulike ansvarsforhold knyttet til regelverk, slik at det blir mer forståelig og enklere å forholde seg til. Men dette kan gjerne sees i sammenheng med sak om retningslinjer og bestemmelser, og at Statsforvalter tar dette opp til diskusjon internt.

Sak 9 Status for sjøørretprosjektene på Haugalandet

Da det utover i møtet ble en del forfall, ble det en kort statusoppdatering rundt økonomi, omfang og typer tiltak og eventuelle problemstillinger i sjøørretprosjektene i Tysvær og Karmøy. Generelt er økonomien i prosjektene god, og man har i stor grad avklart hvilke tiltak som skal gjennomføres i år. I Karmøy blir en større del av det praktiske tiltaksarbeidet lagt på jeger- og fiskerforening og grunneierlag, mens man i Tysvær kommer til å gjennomføre og slutføre flerårige prosjekter samt muligens gjennomføre tiltak som ble foreslått i fjorårets habitatkartlegging. I tillegg skal utvalgte sjøørretvassdrag i Karmøy habitatkartlegges.

Sak 10 Møteplan for Haugaland vannområde (2023)

Datoer for møtevirksomhet i Haugaland vannområdes vannområdeutvalg, arbeidsgruppe, tilsynsgruppe spredt avløp og styringsgruppe for «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet.

Dato, tid	Utvalg/gruppe/seminar ol.	Vert/sted	Tema/saker
31. mai Kl. 12.00-15.00	Tilsynsgruppe spredt avløp	Brødrene Dahl	- Kurs private avløpsanlegg
4. september Kl. 10.00-13.00	Styringsgruppa i «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet	Enhet for Byutvikling (Servicesenteret i Haugesund)	
August?	Arbeidsgruppa	Tysvær rådhus	
5. oktober Kl. 9.00-12.00	Vannområdeutvalget	Tysvær rådhus	
November	Arbeidsgruppa	Tysvær rådhus	

Eventuelt